

**Ключові слова:** запит на інформацію, публічна інформація, розпорядник інформації, механізм, процедура розгляду запиту на інформацію.

**Ключевые слова:** запрос на информацию, публичная информация, распорядитель информации, механизм, процедура рассмотрения запроса на информацию.

**Key words:** the request for information, public information, information manager, mechanism, procedure of consideration the request for information.

## **СІДОР МИХАЙЛО ІВАНОВИЧ**

*Національний університет «Одеська юридична академія»,  
доцент кафедри адміністративного і фінансового права,  
кандидат юридичних наук, доцент*

### **АНТИКОРУПЦІЙНЕ ДЕКЛАРУВАННЯ ЯК ЗАСІБ ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ ЧИ КОНТРОЛЮ ЗА ФІНАНСАМИ**

Протидія корупції здійснюється одночасно за допомогою запобігання та прискання через сукупність відповідних механізмів. Одним із них є антикорупційне декларування. Адміністрування системи декларування та верифікація антикорупційних декларацій передбачає належну та детальну правову регламентацію, що потребує зосередження уваги вчених та практиків на цьому питанні. Українське законодавство не в повній мірі відповідає вимогам правозастосування у цій сфері, що має прояв у відсутності єдності законодавчо закріплених категорій, покладених в основу змісту антикорупційного декларування. Недостатність розробок на теоретичному рівні, наявність практичних правових питань та актуальність теми зумовлюють необхідність теоретичного обґрунтування та внесення науково аргументованих пропозицій, рекомендацій щодо адаптації вітчизняного антикорупційного законодавства та подальшого його удосконалення стосовно антикорупційного декларування.

Запобігання корупції спрямовано забезпечувати суспільство від корупційних правопорушень. Його безпосередньою метою є не притягнення до відповідальності, а запобігання виникненню передумов корупції, зменшення латентності корупційних діянь та сприяння виявленню їхніх ознак у поведінці та житті посадовців.

Запобігання корупції є більш широким поняттям, ніж «протидія корупції», так як «запобігання корупції» полягає у недопущенні, завчасному відверненні корупційних правопорушень, а протидія корупції, в свою чергу, лише у скеровуванні діяльності спеціально уповноважених суб'єктів проти будь-яких розпочатих корупційних діянь [1, с. 9].

Визначаючи напрям удосконалення українського антикорупційного законодавства, академік С.В. Ківалов зазначає, що в утіленні сучасних та ефективних заходів із запобігання і протидії корупції принципового значення набуває загальний антикорупційний закон, що покликаний утворити основу механізму багаторівневого правового впливу на корупцію в нашій державі [2, с. 10]. Наведена ідея є актуальною на

будь-якому етапі запобігання корупції. В рамках запобігання корупції найбільший потенціал мають правові, які спроможні суттєво обмежити корупцію. І право, завдяки своїй культурно-раціональній основі й можливості легітимного примусу, має відіграти в цьому процесі вирішальну роль [3, с. 189].

На підставі норм антикорупційного законодавства декларування можливо визначити як здійснення вибіркового моніторингу способу життя суб'єктів декларування з метою встановлення відповідності їхнього рівня життя наявним у них та членів їхньої сім'ї майна і одержаним ними доходів, згідно з декларацією особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування.

Розділом VII Закону України «Про запобігання корупції», який має назву «Фінансовий контроль», визначено заходи контролю. Таким чином, можна зробити висновок про наявність основних заходів антикорупційного контролю, до яких віднесено: 1) подання декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, облік та оприлюднення декларацій; 2) контроль та перевірка декларацій; 3) встановлення своєчасності подання декларацій; 4) повна перевірка декларацій; 5) моніторинг способу життя суб'єктів декларування. При цьому, у статті 52 визначено додаткові заходи здійснення фінансового контролю. До додаткових заходів здійснення фінансового контролю віднесено: повідомлення про відкриття суб'єктом декларування або членом його сім'ї валютного рахунка в установі банку-нерезидента Національного агентства з питань запобігання корупції; суттєвої зміни у майновому стані суб'єкта декларування, а саме отримання доходу, придбання майна або здійснення видатку на суму, яка перевищує 50 прожиткових мінімумів, встановлених для працездатних осіб на 1 січня відповідного року Національного агентства з питань запобігання корупції [4].

Таким чином, відповідно до Закону України «Про запобігання корупції» антикорупційне декларування є основним засобом фінансового контролю у сфері запобігання корупції, що виражено у сукупності дій виключно щодо подання декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, їх облік та оприлюднення. При цьому, зі змісту Закону України «Про запобігання корупції» не зрозуміла доцільність використання терміну фінансовий контроль.

Термін «контроль» традиційно визнається як перевірка, чи спостереження з метою перевірки. У словнику С.І. Ожегова «контроль» визначено як перевірку, нагляд з метою перевірки; контроль над звітністю тощо [5, с. 944]. Загалом контроль є терміном, який відображає дотримання законності у конкретно визначених суспільних відносинах з конкретно визначеним їх складом.

В теорії адміністративного права контроль може вживатись у наступних значеннях: 1) як функція публічного адміністрування; 2) як функція суб'єкта публічного адміністрування; 3) як специфічний вид діяльності; 4) як система спостережень та перевірок, що полягають у встановленні відповідності стану об'єкта, що підлягає контролю; 5) як засіб забезпечення законності у діяльності публічної адміністрації;

6) як функція державного управління, сутність якої полягає у перевірці, а також спостереженні з метою перевірки для протидії чомусь небажаному, виявлення, відвернення та припинення протиправної поведінки з боку кого-небудь. Кожен з зазначених підходів щодо трактування терміну «контроль» є вірним, при цьому, відмінність між ними проявляється у меті застосування. Загалом контроль є терміном, який відображає дотримання законності у конкретно визначених суспільних відносинах з конкретно визначеним їх складом.

Фінансовий контроль – це регламентована нормами фінансового права діяльність державних органів і недержавних організацій, наділених відповідними повноваженнями, що спрямована на забезпечення законності, фінансової дисципліни, раціональності в ході мобілізації, розподілу і використання фінансових ресурсів держави [6, с. 26]. Тобто сутність фінансового контролю полягає у здійсненні контролю за формуванням, розподілом та використанням публічних фінансів, а саме державних та муніципальних.

У теорії права в залежності від мети та завдань декларування, виділяють антикорупційне декларування, митне декларування, податкове декларування тощо. Якщо митне та податкове декларування спрямовані за забезпечення фінансового інтересу держави під час мобілізації публічних фондів грошових коштів, то особливість антикорупційного декларування полягає у тому, що воно спрямовано на вирішення таких основних завдань, як виявлення фактів, що свідчать про можливе вчинення посадовою особою адміністративного корупційного правопорушення, а також виявлення конфлікту інтересів – ситуації, за якої особисті інтереси посадовця можуть призвести до необ'єктивного виконання ним своїх службових обов'язків.

В свою чергу, контроль у сфері запобігання корупції є діяльністю щодо спостереження та перевірки за станом фінансів суб'єктів, на яких поширюється антикорупційне законодавство з метою забезпечення недопущення, відвернення та сприяння виявленню ознак корупції та порушень антикорупційних вимог, заборон, обмежень. Декларування може бути визначено як заявлення особою за визначеною формою відомостей про її доходи та майновий стан, необхідних для здійснення контролю за правомірністю їх набуття [7, с. 122]. Тобто мова йде про контроль за формуванням, розподілом та використанням приватних фінансів, що не пов'язані з фінансовою діяльністю держави та місцевого самоврядування.

Таким чином, в розрізі Закону України «Про запобігання корупції» та щодо антикорупційного декларування доцільно використовувати не термін «фінансовий контроль», а термін «контроль за фінансами».

### **Список використаної літератури:**

1. Дьомін І.А. Адміністративно-правові засади запобігання та протидії корупції міліцією України : автореф. дис на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук: 12.00.07 / «Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право» / І.А. Дьомін. Київ, 2011. 18 с.

2. Ківалов С.В. Компенсація та реституція у системі заходів запобігання та протидії корупції. Заходи кримінально-правового впливу: матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. «Проблеми Концепція багаторубіжного механізму правової протидії корупції нормативної регламентації та ефективності застосування» (Одеса, 7 лютого 2014 р.). О.; 2014. С. 9–10.
3. Титко А. Міжнародно-правовий аспект декларування активів та приватних інтересів. *Адміністративне право і процес*. 2019. № 3. Ст. 194-198.
4. Про запобігання корупції: Закон України від 14 жовтня 2014 року № 1700-VII. // Офіційний вісник України. 2014. № 87. Ст. 156.
5. Ожегов С.И. Толковый словарь русского языка : 80 000 слов и фразеологических выражений / С. И. Ожегов, Н. Ю. Шведова / Рос. акад. Наук; Ин-т рус. яз. им. В. В. Виноградова. [4-е изд., доп.]. М.: Азбуковник, 1999. 944 с.
6. Савченко Л.А. Правові проблеми фінансового контролю в Україні: монографія / Л.А. Савченко. Ірпінь: Академія ДПС України, 2001. 407 с.
7. Мельник М.І., Редька А.І., Хавронюк М.І. Науково-практичний коментар Закону України «Про боротьбу з корупцією» / М.І. Мельник, А.І. Редька, М.І. Хавронюк. Київ, 2003. 320 с.

**Ключові слова:** запобігання та протидія корупції, антикорупційне декларування, майновий стан, фінансовий контроль, контроль за фінансами, заходи фінансового контролю.

**Ключевые слова:** предотвращение и противодействие коррупции, антикоррупционное декларирование, имущественное положение, финансовый контроль, контроль за финансами, меры финансового контроля.

**Key words:** prevention and counteraction of corruption, anti-corruption declaration, property status, financial control, financial control measures.

## **БЛА-ТЮРІНА ЮЛІЯ ЗИНОВІЙВНА**

*Національний університет «Одеська юридична академія»,  
доцент кафедри міжнародного, конституційного  
та адміністративного права Івано-Франківського юридичного інституту,  
кандидат юридичних наук*

## **ФЕДОРОВА ДІАНА ВОЛОДИМИРІВНА**

*Національний університет «Одеська юридична академія»,  
студентка 4-го курсу Івано-Франківського юридичного інституту*

## **АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВИЙ СТАТУС ОРГАНІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ ЯК СУБ'ЄКТА ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ В УКРАЇНІ**

Одним із найбільш негативних явищ, що гальмує розвиток державності, безпосередньо впливаючи на всі національні суспільні інституції, в тому числі на економічний розвиток, є корупція. Роками після здобуття у 1991 році незалежності, Україну переслідувала системна корупція, а введення антикорупційних змін не приносило належних